

REZOLÚCIA A POŽIADAVKY Z KONFERENCIE SLIAČSKE POOBHLIADNUTIE 1956–2018

Medzinárodná konferencia o výberkovom hospodárení v Sliači v roku 1956 bola odpoveďou lesníckych akademických kruhov a praxe na vtedajší stav lesov na Slovensku. Cieľ bol predvídavo orientovaný na zvýšenie trvalej produkcie dreva, zlepšenie ekologickej stability lesov a ich vodohospodárskej a pôdoochranej funkcie. Vystúpenia účastníkov priniesli významné pohľady na riešenie vtedajších problémov. Nanešťastie sa závery konferencie naplnili iba minimálne, čím predznačili osud prognóz a návrhov opatrení z ďalších podujatí obdobného významu, čo má priamy aj nepriamy dopad na súčasný stav lesov a lesného hospodárstva

Konferencia Sliačske poobhliadnutie vedome nadviazala na prognostickú tradíciu a kvalitu konferencií v r. 1956 o výberkových lesoch na Slovensku, a o globálnych klimatických zmenách a lesných ekosystémoch v r. 1995, pričom aktuálne reaguje na dramaticky sa meniace ekologické podmienky a javy mimo rámca historickej variability klímy v ostatných miléniách. Navrhuje riešenia s tým súvisiaceho, zhoršujúceho sa zdravotného stavu lesov cestou tvorby alebo dotvárania trvalo stabilných lesov z pôvodných, resp. stanovištne primeraných drevín. Les sa má formovať nie plošne, ale priestorovo, rešpektovaním vhodného rozmiestnenia drevín v priestore lesa podľa ich nárokov na ekologické faktory, pri maximálnom využití autoregulačných a autoregeneračných procesov a prirodzeného rastového rytmu. Výmenu generácií je potrebné viazať na prirodzenú obnovu. V podmienkach klimatických zmien sa majú produkčné ciele podriaďovať ekologickej stabilite lesa. Prípadné odchýlky od maximálnej objemovej či hodnotovej produkcie sú prijateľnou cenou za zníženie rizika mnohonásobne vyšších strát s vyústením do kolapsu lesov.

V záujme ekologickej stability je potrebné vzťahovať rubnú zrelosť na jednotlivé stromy, nie na celý porast, využívajúc individuálne rastové, stabilizačné a v primeranej miere aj hodnotovo-produkčné schopnosti stromov. Vyžaduje sa tiež vysoký stupeň pestovnej aj ťažbovej voľnosti v záujme úzkeho prepojenia ťažby-výchovy-obnovy do kontinuálneho sledu s orientáciou na tvorbu trvalo viacetážových resp. mozaikových porastov.

Požiadavky

Predchádzajúce konferencie o výberkových lesoch na Slovensku z roku 1956 a o globálnych klimatických zmenách a lesných ekosystémoch z roku 1995, vygenerovali závažné predikcie a odporúčania. Tieto odporúčania neboli, žiaľ, v dostatočnej miere premietnuté do lesníckej politiky, legislatívy ani do ekonomických rámcov. Tvárou v tvár tejto skutočnosti považujeme túto rezolúciu za tretie varovanie.

Nemožno ani v najmenšom spochybníť skutočnosť, že protagonisti spomínaných podujatí vystríhali veľmi konkrétne pred súčasnými závažnými problémami a ponúkli adekvátne riešenia. Ak ani teraz nedôjde k indikovaným zmenám kurzu v obhospodarovaní lesov, vzhľadom na nelineárny vývoj vonkajšieho prostredia sa situácia lesov môže vymknúť našim predstavám a kontrole, čo sa do určitej miery deje už teraz.

Naopak, formovanie štruktúry porastov podľa horeuvedených princípov a zásad, ktoré bude rešpektovať navrhovaná legislatíva, prinesie v súčasnej klimatickej situácii podstatne vyššiu odolnosť a prevádzkovú bezpečnosť lesov Slovenska, čím sa uchovajú prijateľné podmienky pre život spoločnosti.

Vedomí si historickej zodpovednosti voči spoločnosti, lesom a svojim predchodcom naliehavo požadujeme:

1. Bezodkladne zohľadniť súčasné a budúce dopady klimatickej zmeny na lesy a vysoké riziko ďalšieho zvyšovania neistoty vývoja klímy, ako aj spoločenský nárok na vyváženú funkčnosť a kompaktnosť lesných ekosystémov;
2. V legislatívnom procese LP/2018/ 429 Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 326/2005 Z. z. doplniť pojem prírode blízke obhospodarovanie lesa (PBOL) a masívne podporiť jeho zavádzanie, najmä legislatívne a finančne kompenzáciou počiatočných nevyhnutných nákladov a ďalšími mechanizmami ekonomickej podpory;
3. Metodicky, finančne a odborne podporiť vytváranie viacvrstvových, trvalo rôznovekých (mozaikových) porastov, rešpektujúcich a využívajúcich prírodné procesy;

4. Prehodnotiť normované a skutočné stavy zveri a doceliť ich zníženie na únosnú mieru. V súvislosti so škodami na lesných ekosystémoch, prepracovať postupy oceňovania škôd a legislatívne doriešiť ich odškodňovanie a vymáhanie;

5. Založiť a rozvinúť konštruktívnu komunikáciu a spoluprácu medzi MPaRV a MŽP s cieľom dosiahnuť významný pokrok v napĺňaní uvedených požiadaviek, odporúčaní a cieľov.

Neoddeliteľnou súčasťou týchto požiadaviek sú nasledujúce opatrenia:

K požiadavke 2:

- a) Na základe dlhodobého výskumu prírodných lesov Slovenska navrhujeme vytvoriť hospodársky spôsob trvalo rôznovekých porastov; pre tvorbu vykonávacej vyhlášky tohto hospodárskeho spôsobu vytvoriť komisiu;
- b) Operatívne riešiť žiadosti obhospodarovateľov lesa o zmeny PSL z dôvodu vytvárania a obhospodarovania trvalo viacetážových porastov resp. mozaikových porastov;
- c) V rámci pripravovaných zmien v zákone 543/2002 Z.z. vytvoriť podmienky pre uplatňovanie princípov a zásad PBOL v 2. a 3. st. ochrany, vrátane adekvátnej lesnej dopravnej siete;
- d) Vytvoriť vhodné podmienky pre možnosť obstarania modernej a šetrnej lesnej techniky umožňujúcej správnu a udržateľnú realizáciu PBOL.

K požiadavke 3:

- a. Vypracovať modely hospodárenia pre konverziu na viacvrstvové porasty ako aj kontrolné metódy odoberania porastových zásob pre uvedené modely;
- b. Spracovať koncepciu na obhospodarovanie trvalo viacetážových porastov ako podklad pre tvorbu PSL;
- c. Vo vyhláške o LHE riešiť problematiku evidovania porastov obhospodarovaných prírode blízkymi pestovnými postupmi;
- d. Pokračovať s ešte väčšou intenzitou v transfere poznatkov týkajúcich sa nevyhnutností a možností znižovať riziká pri obhospodarovaní lesa

- uplatňovaním princípov a zásad PBOL smerom k obhospodarovateľom a rovnako aj vlastníkom lesov;
- e. Venovať zvýšenú pozornosť objektívnemu určovaniu intenzity výchovných ťažieb zodpovedajúcej stavu a potrebám porastov;
  - f. Zabezpečiť dostatočné financovanie tvorby PSL ako nástroja štátu a prispôbiť pracovné postupy HÚL pre účely PBOL.

K požiadavke 5:

- a. Zabezpečiť aktívnu podporu adaptácie lesných ekosystémov na klimatické zmeny, vrátane finančných mechanizmov na kompenzáciu za nepriaznivé zmeny prírodného prostredia s negatívnym dopadom na lesy, spôsobované inými sektormi.

Rešpektovanie a realizácia hore uvedených požiadaviek je prvým predpokladom spomalenia zhoršujúceho stavu lesov, ich postupnej ekologickej stabilizácie a tým naštartovania zmeny smeru obhospodarovania lesov Slovenska.

Túto rezolúciu prijali účastníci konferencie Sliačske poobhliadnutie 1956–2018 po vypočutí si konferenčných referátov, terénnej exkurzii a po obsiahlej diskusii v konferenčnom pléne prevažnou väčšinou hlasov.

V Sliači, 4. októbra 2018

.....
Prof. Dr. Ing. Viliam Pichler
dekan Lesníckej fakulty TU vo Zvolene,
za hlavného organizátora konferencie

.....
Prof. Ing. Milan Saniga, DrSc.
odborný garant konferencie